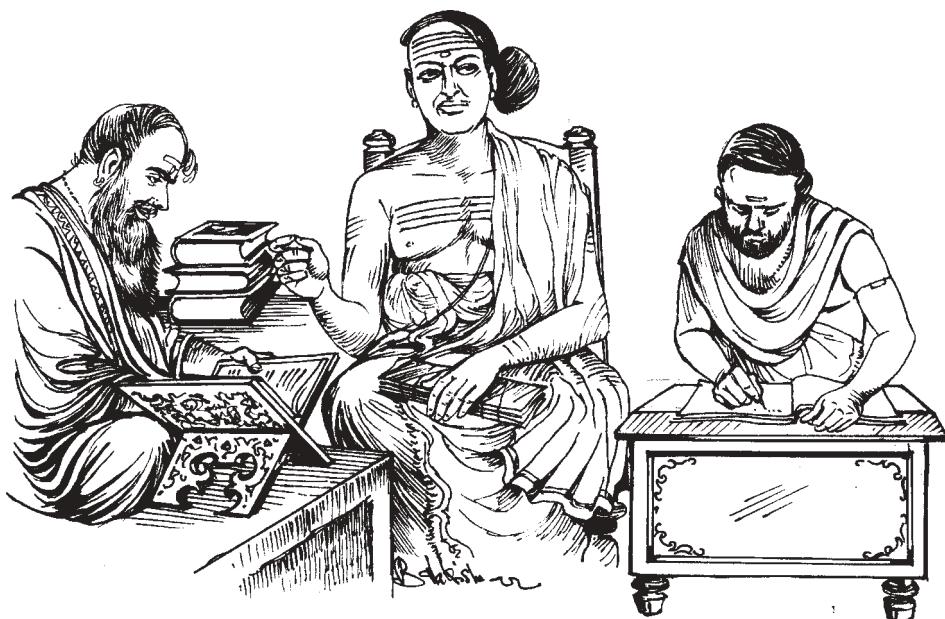

ਉਦਾਸ: ਕਾਰਤਾਧਕ: ।

ਵਿਵਿਧੈ: ਉਦਮੈ: ਮਾਨਵਾ: ਜੀਵਿਤਵਿਜਯং ਪ੍ਰਾਜ਼ੁਵਨਤਿ। ਸਰ्वੋ ਆਤਮਾਨੁਗੁਣੇ਷ੁ ਪ੍ਰਯਤਨੇ਷ੁ ਬਾਪੂਤਾ:
ਭਵੇਯੁ:। ਕਠਿਨਪ੍ਰਯਤਲੈ: ਔਨਤਵੰਤ: ਪ੍ਰਾਪਤਵਨਤ: ਬਹਵ: ਮਹਾਤਮਾਨ: ਸਨਤਿ। ਤੇ਷ੁ ਅਨ੍ਯਤਮਸਥ ਕੇਰਲਵਾਸਸਥ
ਚਰਿਤਾਂ, ਏਕ ਗਾਨਮ्, ਕਾਚਨ ਚਿਤ੍ਰਕਥਾ ਚ ਅਤ੍ਰ ਅਨੱਤਰੰਭਵਨਤਿ।

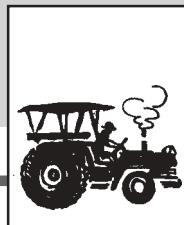

६. केरलव्यासः ।

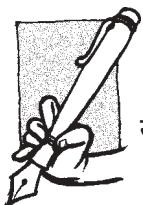

क्रिस्तवदे १८६५ (1865) तमे वर्षे कविश्रेष्ठः रामवर्मा कोटुडळ्लूर् कोविलके जनिम् अलभत। तस्य पिता वेण्मणि अच्छन् नम्पूतिरिप्पाट् आसीत्। माता कुट्टिप्पिल्लत्तम्पुराट्टी च। पितरौ तं वाल्सल्येन ‘कुञ्जिकुट्टन्’ इति आह्वयताम्। बाल्ये एव सः कवितारचनायां समर्थः आसीत्। तेन लेखाः अपि पद्यैः लिखिताः आसन्। सः गैर्वाण्यां कैरल्यां च अनेकान् ग्रन्थान् व्यरचयत्। तेषां संख्या पञ्चाशदधिका भवति। महाभारतं लक्षाधिकैः श्लोकैः वेदव्यासेन रचितं भवति। एतस्य समग्रं वृत्तानुवृत्तं विवर्तनं कैरल्यां सार्धसंवत्सरद्वयेन कुञ्जिकुट्टन् तम्पुरान् महाशयेन कृतम्। अनेन विवर्तनेन महानुभावोऽयं केरलव्यासः इति बिरुदं शाश्वतं यशः च अलभत। तस्य प्रतिभायतः सर्वेषाम् आदरणीयः अनुकरणीयश्च भवति।

किं करणीयम् ?

सूचनानुसारं प्रियमित्रम् अधिकृत्य खण्डिकां रचयतु ।

सूचना:- नाम पितरौ सङ्केतः जन्मतिथिः प्रियविनोदः इत्यादयः आयोजनीयाः ।

उदा :- अहं प्रातः सार्धपञ्चवादने उदतिष्ठम्

क्रियापदानि	समयः
उदतिष्ठम् ।	अष्टवादनम् ।
अगच्छम् ।	प्रातःसार्धपञ्चवादनम् ।
अपठम् ।	सप्तवादनम् ।
अक्रीडम् ।	सार्धषड्वादनम् ।
अकरवम् ।	नववादनम् ।
अभक्षयम् ।	एकवादनम् ।
	सार्धचतुर्वादनम् ।
	सार्धाष्टवादनम् ।

श्रद्धेयाः अंशाः ।

- उचितक्रियापदस्वीकारः ।
- प्रवर्तनानां पौर्वपर्यक्रमः ।

शब्दकोशः ।

अनुकरणीयः	मातृकामापन्नः	അനുകരിക്കപ്പേണ്ടത്	to be followed
आदरणीयः	माननीयः	ആദാരിക്കപ്പേണ്ടവൻ	to be honoured
आह्वयत्	आह्वानम् अकरोत्	വിളിച്ചു	called/summoned

गैर्वाणी	संस्कृतभाषा	സംസ്കൃതം	Sanskrit
द्वयम्	उभयं	ഇരട്ട	dual
पितरौ	माता च पिता च	മാതാപിതാക്കൾ	parents
प्रतिभा	नवनവोन्मेषशलिनी बुद्धिः	പ്രതിഭ	genious
बिरुदम्	कीर्तिपत्रम्	ബിരുദം/പട്ടം	title/honour
बौद्धिकः	बुद्धिसंबन्धी	ബുദ്ധിപരമായ	intellectual
यशः	कीर्तिः	കീർത്തി	fame
लेखः	लिखितं	കത്ത്	letter
विवर्तनम्	भാഷാന्तരീകരणं	തർജ്ജമ	translation
वृत्तानुवृत्तम्	वृत्तमनुसृत्य	വൃത്തമനുസരിച്ച്	according to same metres
व्यरचयत्	रचयति स्म	രചിച്ചു	composed
शाश्वतम्	नित्यम्	സ്ഥിരമായ	permanent/imperishable
सार्धम्	अर्धेन सह	അരയോടുകൂടിയത്	with a half
संवत्सरः	वर्षः/अव्दः:	കൊല്ലം	an year

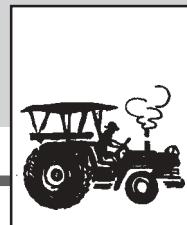
पदच्छेदः ।

इत्यासीत् - इति + आसीत् ।

अनुकरणीयश्च - अनुकरणीयः + च ।

महानुभावोऽयं - महानुभावः + अयम् ।

७. वदतु भवान् ।

गुरुः विद्यालयतः समाप्य पठनं ततश्च किं कर्म
प्रकर्तुमिच्छथ ? वदत च यूयं भविष्यकाले भोः !

बालः अहं जनेभ्यः प्रतिनिधिभावाद् हितमपि परिपाल्य
जनाधिपत्यं सफलं कर्तुं यते च निर्विघ्नम् ॥

बालिका अहमनुवैद्या भूत्वा मध्ये रोगग्रस्तानां
सेवामनिशं करोमि भुवने महत्तरां वृत्तिम् ॥

अपरो बालः अहमपि सैनिकवेषं धृत्वा राष्ट्रहितं मत्वा
करोमि सेवां मातृधरायै ततः परं किं भोः ॥

अन्यो बालः अहं गृहस्थो भूत्वा क्षेत्रे कृषिकार्यं कृत्वा
खाद्यानां परिपोषणनिरतो भवामि सामोदम् ॥

अपरा बालिका अहन्तु कर्मसु श्रेष्ठं मन्ये विद्यादानं भोः !
परमाचार्या भवामि तेन च सुकृतं विन्दामि ॥

आशयः विद्यालयपठनानन्तरं भवन्तः किं किं कर्म कर्तुम् इच्छन्ति इति गुरुः छात्रान् अपृच्छत्। ततः छात्राः एवम् अवदन् - अहं जनप्रतिनिधिः भूत्वा जनानाम् इच्छानुसारं विच्छिन्न विना जनाधिपत्यस्य सफलीकरणाय यतिष्ठे। • अहं रोगबाधितानां सेवनार्थम् अनुवैद्या भविष्यामि। लोके आतुरसेवा एव महत्तरा वृत्तिः भवति। • अहं राष्ट्रतात्पर्यसंरक्षणाय सैनिको भूत्वा जन्मभूमेः सेवां करिष्यामि। ततः परं किम्? (सैनिकसेवनात्परं विशिष्टकर्म नास्ति)। • अहं गृहनाथो भूत्वा केदारेषु कृषिकर्माणि कृत्वा भोज्यवस्तूनाम् उत्पादने सामोदं व्यापृतः भविष्यामि। • अहम् अध्यापनवृत्तिं स्वीकृत्य विद्यादानं करिष्ये। वृत्तिषु (कर्मसु) सर्वश्रेष्ठं भवति अध्यापनम्। अतः अध्यापिका भूत्वा सत्कर्म करिष्यामि।

किं करणीयम् ?

गानं साभिनयम् आलपतु।

श्रद्धेयाः अंशाः ।

- तालात्मकता।
- उच्चारणस्पष्टता।
- उचिताभिनयः।

किं किं कर्म कः कः करोति इति पट्टिकां पठित्वा यथोचितं पूर्णवाक्यैः लिखतु।

सैनिकः	विद्यादानम्
अनुवैद्या	मातृधरायाः सेवाम्
गृहस्थः	आतुरसेवाम्
आचार्यः	कृषिकार्यम्

श्रव्येयाः अंशाः ।

- उचितवाक्यघटना ।
- यथोचितयोजनम् ।

वाक्यांशान् तालानुसारं क्रमीकृत्य कवितां रचयतु ।

मध्ये रोगग्रस्तानाम्/ अहन्तु/ वैद्यो भूत्वा

महत्तरां वृत्तिं/ करोमि नित्यं/आतुरसेवा

अनुबन्धः ।

शब्दकोशः ।

अनुवैद्या	आतुरसेविका	ആതുരസേവിക	nurse
विद्यालयतः	विद्यालयात्	വിദ്യാലയയ്ക്കിൽ	from the school
कर्म	वृत्तिः	തൊഴിൽ	job
इच्छति	अभिलഷति	ആഗ്രഹിക്കുന്നു	wishes
वदतु	कथयतु	പറയു	tell
हितम्	शुभकरं	ശുഭകരം	auspicious
परिपाल्य	पालयित्वा	പാലിച്ചിട്ട	having protected
सफलम्	फलप्रदम्	ഫലപ്രദം	fruitful
यते	यत्नं करोमि	പ്രവർത്തിക്കും	I will work
निर्विघ्नम्	विघ्नं विना	തടസ്സംകൂടാതെ	without any obstacle

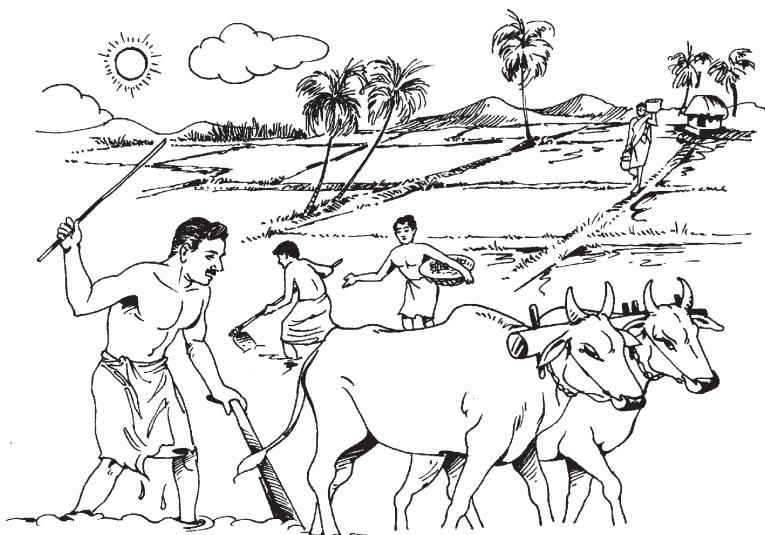
सैनिकः	भटः	ഭടൻ	soldier
धृत्वा	धारणं कृत्वा	യരിച്ചിട്ട്	having worn
राष्ट्रहितम्	राष्ट्रस्य अभिमतं	രാജ്യഹിതം	well being of the nation
मातृधरा	जन्मभूमिः	മാതൃഭൂമി	mother land
रोगग्रस्तः	रोगबाधितः	രോഗം ബാധിച്ചവൻ	ailing
भुवने	लोകे	ലോകത്തിൽ	in the world
खाद्यः	खादितुं योग्यः	ഭക്ഷിക്കുവാൻ യോഗ്യമായത്	edible
परिपोषणम्	परिवർथनम्	പോഷിപ്പിക്കൽ	bringing up
निरतः	व्यापृतः	മുഴുകിയവൻ	engaged with/immersed in
सामोदम्	ससन्तोषम्	സന്തോഷത്തോട്	with happiness
आचार्या	अध्यापिका	അദ്യാപിക	teacher/preceptor (f)
सुकृतम्	सत्कर्म	സത്കർമ്മം	good deed/virtuous act
विन्दामि	प്രाप्नोमि	പ്രാപിക്കും	will attain

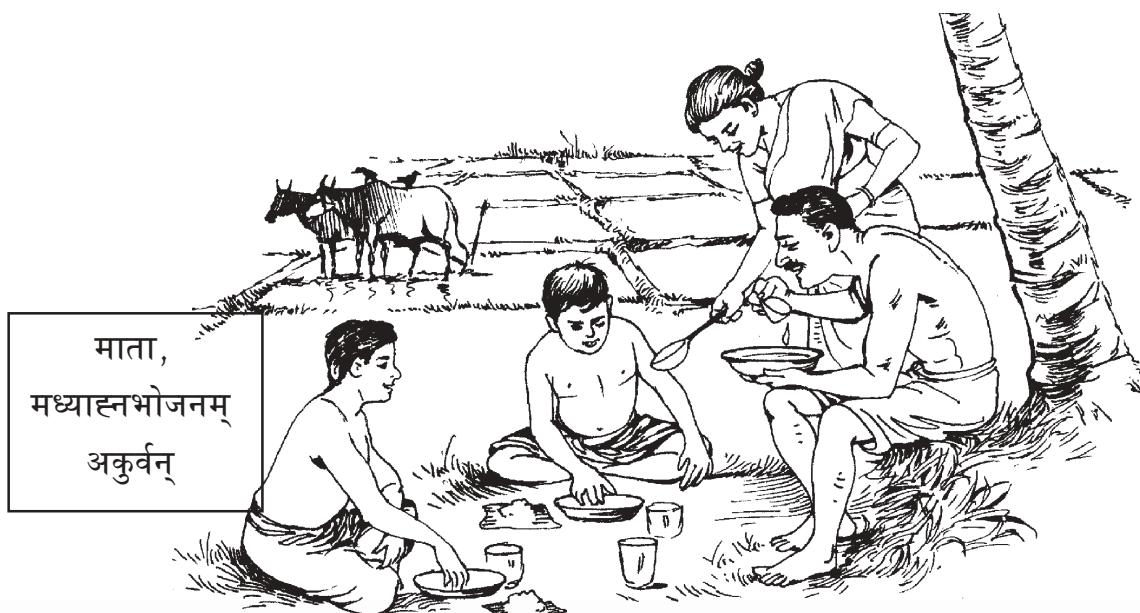

६. कर्म एव धर्मः।

चित्राणि सूचनाः च स्वीकृत्य कथां रचयतु।

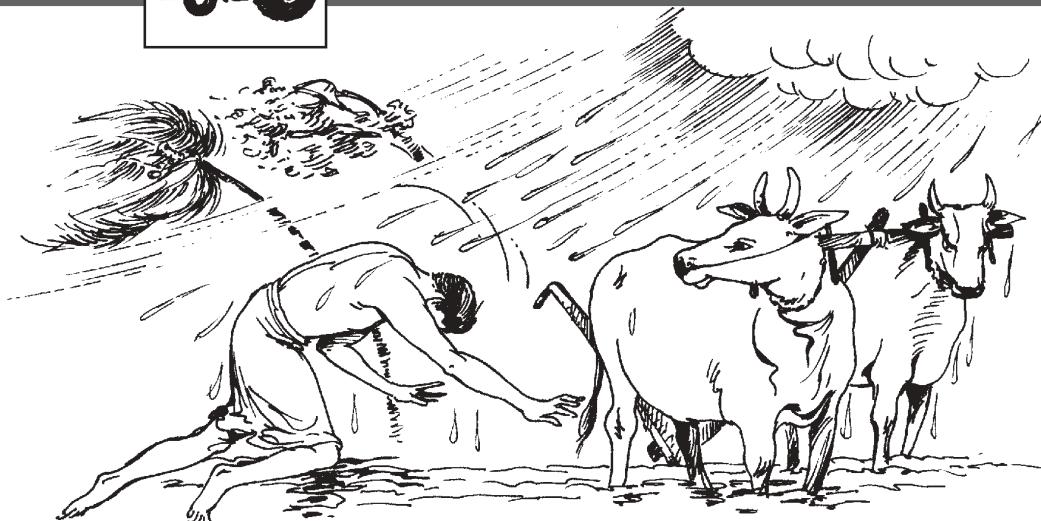

माधवः
पुत्रौ
व्रीहीक्षेत्रम्

माता,
मध्याह्नभोजनम्
अकुर्वन्

चक्रवातः, महती वृष्टिः, माधवः मूर्च्छितः

आतुरालयम्, अनयत्

क्षेत्रस्य अवस्था
कीदूशी? पुत्रौ कुत्र?

पुत्रौ सम्यक् पठतः।
कृषिकर्म च कुरुतः।

शुश्रूषा

47

उर्वरकः
उपयुज्यन्ते

पठनेन साकं
अकुरुताम्

पितुः अभिलाषः
आसन्दे उपवेश्य

समृद्धं पक्वं च त्रीहीक्षेत्रं दृष्ट्वा माधवः सन्तुष्टोऽभवत् । पुत्रौ अभिनन्दति च ।

किं करणीयम् ?

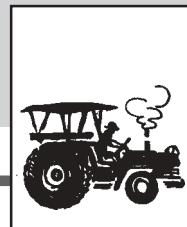

चित्रकथां विपुलीकृत्य कथारूपेण लिखतु ।

शब्देयाः अंशाः ।

- उचितं शीर्षकम् ।
- क्रमीकृत्य लेखनम् ।
- वाक्यघटना ।
- भावना ।

अनुबन्धः ।

शब्दकोशः ।

केदारः	कृषिभूमिः	वीङ्गलीलां	field
विरामदिनं	विरतिदिनम्	आवायी	holiday
चक्रवातः	आवर्तवातः	चूफलीक्कारूँ	whirl wind
पक्वम्	परिणतम्	पाकमायत्	ripe
बलीवर्दः	वृषभः	कालू	bullock
त्रीहि:	(धान्यविशेषः), कलमः	गेल्लू	paddy

पदच्छेदः ।

केदारेष्वे	-	केदारेषु + एव ।
परिचरणमकुरुताम्	-	परिचरणम् + अकुरुताम् ।
भोजनमपि	-	भोजनम् + अपि ।
द्रष्टुमपि	-	द्रष्टुम् + अपि ।
सफलमकुरुताम्	-	सफलम् + अकुरुताम् ।

विग्रहाः ।

प्रतिदिनम्	-	दिने दिने ।
ससन्तोषं	-	सन्तोषेण सह ।
वृष्टिः	-	वर्षति इति ।
पिता	-	पाति (रक्षति) इति ।
माता	-	माति (मापयति) इति ।
ऐश्वर्यम्	-	ईश्वरस्य भावः ।
पुत्रः	-	पुन्नाम्नः नरकात् त्रायते इति ।
कर्षकः	-	कर्षति इति ।

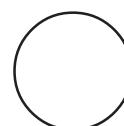
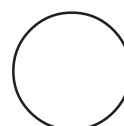

किमार्जितम् ?

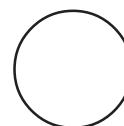
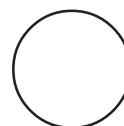
निर्देशः

अधः प्रदत्तानि प्रवर्तनानि सम्यक् कृतानि चेत् आप्नस्य , भागिकतया कृतानि चेत् नालिकेरस्य च चित्राणि यथास्थाने वर्णेः विरच्यन्ताम्।

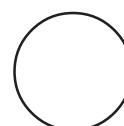
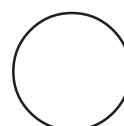
1. प्रियमित्रम् अधिकृत्य खण्डिका लिखिता।

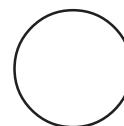
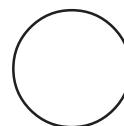
2. दैनिकी लिखिता।

3. गानं सतालं साभिनयम् आलपितम्।

4. तालानुसारं कविता रचिता।

5. चित्रकथा विपुलीकृत्य रचिता।

